

Simonovits András, a közgazdaságtudományok doktora:

Opponensi vélemény

Dobos Imre: Vállalati termelési-készletezési stratégiák környezetvédelem figyelembevételével c. D.Sc értekezéséről

Dobos Imre 1962-ben született, 1986-ban szerzett diplomát az akkori MKKE tervgazdasági szakán. 1994 és 1999 között a Frankfurt/Oder Egyetemen, majd 1999 és 2000 között a Bielefeldi Egyetemen dolgozott. 2001 óta a Budapesti Corvinus Egyetem Vállalatgazdaságtani Tanszékének, majd Intézetének oktatója. 2007-ben szerzett Ph.D. fokozatot, és 2008 óta docensként tanít.

Dobos Imre a matematikai irányításelméletet alkalmazta a vállalati termelési és készletezési stratégiákban, a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével. Nemzetközileg is kiemelkedő eredményeket ért el egyedül és társszerzőkkel. Knut Richterrel együtt írt két legsikeresebb cikkére rendre 80+73 hivatkozást kaptak, egyedül írt leghivatkozottabb cikke 129 hivatkozást kapott, összesen 566 nemzetközi hivatkozást. Mostani D.Sc. értekezésében korábbi, főleg angolul közölt eredményeket kibővítve és magyar nyelven adja közre. *Ezt figyelembe véve Dobos Imre értekezése bőven eleget tesz a közgazdaság-tudományi akadémiai doktori követelményeknek. Ez alapján az értekezés vitára tűzhető és a szerző minden bizonnyal elnyeri a D.Sc. fokozatot.*

Félreértést elkerülendő, leszögezem, hogy 2007-ben megvédett Készletmodellek a visszutas logisztikában c. Ph.D. értekezése csak témájában hasonlít a D.Sc pályázathoz, egymástól tartalmilag függetlenek. A két esemény között eltelt idő 5 év, megfelel az egyébként indokolatlanul szigorú követelményeknek. A továbbiakban röviden ismertetem az értekezést, és kissé részletesebben is kifejtem az értekezésről alkotott véleményem.

A környezetvédelem fontossága napjainkban egyre nyilvánvalóvá válik. Üdvözlendő, ha valaki nem elvont eszmék, hanem szabatos kvantitatív módszerekkel keres választ a környezetvédelem gazdasági kérdéseire. Kár, hogy Dobos Imre nem mutatja be, hogy számpéldái mennyire tükrözik a valóságot.

A pályázó az optimális irányításelmélet eszközeit használja, amelyeket Pontrjagin és társai még az 1950-es években fejlesztettek ki, nyilvánvaló katonai célokra. (Hogyan lehet az ellenség rakétáját minél hamarabb megsemmisíteni?) Szerencsénkre a matematikai elméleteket megfelelő átfogalmazás után bármilyen célra lehet alkalmazni, csupán a szakmodellnek kell értelmesnek lennie. Az optimális irányításelmélet abban különbözik a hagyományos matematikai programozástól, hogy véges számú változó helyett végtelen számú változót tartalmaz. Természetesen a folytonos idejű függvényeket tetszőleges pontossággal lehet közelíteni diszkrét változókkal. Elméleti és gyakorlati kérdés, hogy mikor melyik megközelítés jobb. (Például a diszkrét megközelítés kedvezőbb, ha a késleltetések vagy az éves ismétlődés fontos. Másrészt viszont a folytonos megközelítés a kedvezőbb, ha görbék metszésére vagyunk kíváncsiak.)

Az értekezés 150 oldalas, gazdag hivatkozásjegyzéket tartalmaz. Több fejezetből áll, amelyek további alfejezetekre tagozódnak. Számos ábra, néhány séma és táblázat egészíti ki az írott szöveget.

Fejezetenként ismertetem a dolgozat felépítését, de eltekintek az alfejezetekre való tagolás bemutatásától.

Az 1. fejezet címe: A környezeti tényezők beépítése a termeléselméletbe. „A fejezet célja, hogy áttekintést nyújtson azokról a kutatásokról, amelyek a német nyelvű országokban ... folytak a nyolcvanas és kilencvenes években, és a környezetvédelmet próbálták meg integrálni a termelési és logisztikai oktatásba.”

A 2. fejezet címe: A kormányzati környezetvédelmi szabályozás hatása a vállalati termelési-készletezési stratégiára. A korábbi, statikus kutatásokat meghaladva, e fejezet modelljei dinamikusak, azaz ábrázolják a direkt és indirekt kormányzati eszközök hatásának időbeli lefolyását.

A 3. fejezet címe: A szennyezési jogok bevezetésének hatása a vállalati termelési stratégiára. A fejezetben szereplő modellek annyiban lépnek túl a 2. fejezet modelljein, hogy a vállalatok számára nem adottak a kormányzati korlátok, mert megvehetik más vállalatok szennyezési jogait, és eladhatják saját szennyezési jogait.

A 4. fejezet címe: Termelési-készletezési politikák a visszutas logisztikában. Az általam reciklizálásként (újrahasznosításként) ismert folyamatról van szó, amelynek modellezése csak 1995 körül vált hangsúlyossá, részben a szerző hatására.

A dolgozat olvasható, habár a stílusa hevenyészett. A mondatok gyakran döcögnek, az egyes fejezetekre gyakran cikként, tanulmányként hivatkozik a szerző, nem dolgozta össze az egyes fejezeteket. Szokatlan, hogy az értekezésben a szerző hivatkozási adatokkal minősíti saját tevékenységét. Zavaró, hogy a matematika képletek tipográfiája sem tökéletes. Az ábrák nehezen olvashatók, a magyarázó szavak helyett csak szimbólumokat találunk.

Összefoglalva: Dobos Imre az utóbbi 20 évben nemzetközileg is kiemelkedő és elismert eredményeket ért el a környezettudatos termelési-készletezési stratégiák elemzésében. Meggyőződéssel javaslom az értekezés vitára tűzését és a D.Sc. fokozat odaítélését.